

5113 3die. Beh. af Finantslov. f. Finantsaaret fra 1ste April 1870 til 31te Marts 871. 5114

det i Virkeligheden er en Forpligtelse, som paaligger Statskassen til Seminariefonden, og da Sorø Academi skal udrede, hvad Seminariefonden ikke selv kan bære, og det er en meget betydelig Deel af dens Udgifter, saa er det egentlig ligefrem at bebyrde Sorø Academi yderligere til Statskassens Fordeel, naar man ikke vil udrede dette Beløb af Statskassen. Men jeg skal dog endnu drage et Moment frem, inden det høitærede Thing gaar til Afstemning over denne Sag, og det er dette, at, dersom man ikke vil have, at disse 1½ p. af det kongetiendeydende Hartkorn og de 25 pCt. Forhøielse, som erlægges for Bevillinger og andre Expeditioner i Ministerierne, skulle ydes og erlægges til Fordeel for Seminarierne, til hvis Underhold de i sin Tid udtryffeligt af Staten ere blevne paalagte de Paagjældende, saa forekommer det mig, at det ikke er i sin Orden, at man lader disse Penge gaae ind i Statskassen, men man maa da lade Eierne af det kongetiendeydende Hartkorn være frie for 1½ p. Afgiften og lade de Personer, som behøve disse Bevillinger og Expeditioner, være frie for 25 pCts. Forhøielsen. — Jeg kommer nu til Forslaget under Nr. 33. Det angaar jo de 20,000 Rb., som man vil have fra Communitetet, og de 30,000 Rb. man vil have, at Sorø Academi skal udrede. Man siger, at det er til Kunstanstalter, disse Summer skulle anvendes, men, naar man virkelig tager Sagen ret for Die, er det jo egentlig slet ikke Andet end en Indbetaling i Statskassen. Jeg vil nu tilstaae, at jeg meget hellere lader Sorø Academi udrede 300,000 Rb. eller 350,000 Rb. — jeg huller ikke i Diebliffet, hvor stor en Sum det er, som det i Forslaget om Theaterbygningen er fremhævet, at Sorø Academi skulde tilflyde, for at vi kunne faae en ordentlig Theaterbygning — jeg seer meget hellere dette, end jeg lader Sorø Academi og Communitetet bidrage 50,000 Rb. for Finantsaaret 1870—71 til Statskassens Fornødenheder. Og hvorfor? Fordi, naar der skal udredes disse 300,000

Rb. eller 350,000 Rb. ved jeg bestemt, at der standes hermed, dette skal udredes, og heller ikke mere, man kan oversee om Institutet kan bære det, om de andre Formaal, det har for Die og skal fremme virkelig kunne naaes, uagtet man paalægger det denne Bygde. Men naar man gaaer ind paa at lade Statskassen modtage disse 30,000 Rb., kommer man ind paa den saa meget omtalte, men yderst farlige Skraaplan, og man ved sandelig ikke, hvor man standser; man risikerer tilsidst, at der bliver spilt det ene efter det andet Beløb op, og naar vi saa staae overfor Udgifter enten til den høiere Undervisning eller til den mere almindelige Undervisning — thi vi bruge jo Penge til begge Dele — saa have vi dem ikke. Jeg har jo lovet at undtale mig kort, og skal derfor søge at undgaae at berøre Nogetsomhelst, som jeg omtalte ved 2den Behandling, men jeg vil dog gjerne have, at de Herrer, inden de gaar til Afstemning over dette Punkt, ret tydeligt stille sig for Die, at, som jeg, før sagde, disse Penge bruges til at fremme høiere Videnskabelighed, og, som jeg ligeledes sagde, de bruges til at fremme den almindelige Oplysning i Landet. Naar de Herrer nu spærge sig selv, om de ere tilfredse med det Standpunkt, hvorpaa den høiere Videnskabelighed for Diebliffet staaer heri Landet, da tror jeg, at de maae svare: Nei! Det er idetmindste min Opfattelse, at den gaar tilbage. Jeg erkender med Fornøielse, at vi have haft udmærkede Videnskabsmænd og jeg erkender ogsaa, at vi endnu have mange eller dog flere dygtige Videnskabsmænd, der betragtes som saadanne ikke blot i den snevrere Kreds indenfor Landets Grændser, — thi jeg tilstaaer, at jeg ikke tillægger dette nogen stor Betydning — men som ogsaa betragtes som saadanne i vidt udbredte Kredse udover vore Grændser, og dette tillægger jeg ikke liden Betydning; thi netop det lille Land har større Banffelighed ved at faae sine Videnskabsmænd anerkjendte end det store Land. Men jeg siger, at det ikke skal kunne negtes,